

VOORTGANGSRAPPORTAGE 2009

DEPUTATEN KERKELIJKE EENHEID

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Samenstelling van het deputaatschap
3. Werkwijze
4. Contacten met de Christelijke Gereformeerde Kerk
5. Contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerk
6. Contacten met de COGG
7. Contacten met de Hersteld Hervormde Kerk
8. Algemene opdrachten en plaatselijke contacten
9. DOE-groep

1. Inleiding

Deze voortgangsrapportage geeft een verslag van de werkzaamheden van Deputaten Kerkelijke Eenheid, benoemd door de Generale Synode van Zwolle-Zuid 2008. Het deputaatschap kende in verhouding tot het vorige deputaatschap een groot aantal nieuwe gezichten (9 van de 13). Dit heeft zijn weerslag gehad op de werkzaamheden in de afgelopen periode.

In dit rapport komen achtereenvolgens aan de orde:

- samenstelling van het deputaatschap;
- werkwijze;
- contacten met de Christelijke Gereformeerde Kerken;
- contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerken;
- contacten met het COGG;
- contacten met de Hersteld Hervormde Kerk;
- de algemene opdrachten.

Waar wordt gerefereerd aan de opdrachten van de GS Zwolle-Zuid aan het deputaatschap mag worden verwezen naar de onlangs verschenen Acta, Hoofdstuk X, van deze synode.

2. Samenstelling van het deputaatschap

De GS Zwolle-Zuid 2008-2009 benoemde de volgende deputaten:

Primi

J.M. Burger
D.W.L. Krol
J. de Meij
H.J. Messelink
A.J. Minnema
J.A. Schelling
E.J. Sytsma
F.H. Tijssen
R.J. Vreugdenhil
ds. J. Wesseling
O. Westra
G. Zomer Jzn.
A.J. van Zuijlekom

Secundi

P.H. van der Kolk
N.M. Kramer
R.T. te Velde
M. Wielhouwer

Ds. G. Zomer gaf te kennen niet als deputaat te zullen gaan fungeren. In verband daarmee is secundus N.M. Kramer in november 2008 gevraagd de plaats van Zomer in te nemen.

3. Werkwijze

Gelet op de verkregen opdrachten van de GS zijn binnen het deputaatschap vier secties ingesteld.

- Sectie 1 voert de samensprekingen met de Christelijke Gereformeerde Kerken.
- Sectie 2 is verantwoordelijk voor de contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerken.
- Sectie 3 behartigt het Contactorgaan voor de Gereformeerde Gezindte en voert de gesprekken met de Hersteld Hervormde Kerk.
- Sectie 4 draagt zorg voor de contacten met de plaatselijke kerken en de algemene taken.

In de secties worden genomen besluiten uitgevoerd en te nemen besluiten voorbereid. De besluitvorming vindt plaats in de vergaderingen van het gehele deputaatschap. In de verslagperiode (november 2008 – augustus 2009) zijn 4 algemene deputatenvergaderingen gehouden.

Tijdens de eerste vergadering van het nieuw benoemde deputaatschap werd als voorzitter aangewezen ds. H.J. Messelink, als secretaris J.A. Schelling.

Samenstelling van de secties:

Sectie 1	- contacten met de CGK Krol, Minnema (secr.), Sytsma, Tijssen, Vreugdenhil, Van Zuijlekom (vz.)
Sectie 2	- contacten met de NGK Burger, Kramer (secr.), De Meij, Messelink (vz.), Wesseling, Westra.
Sectie 3	- vertegenwoordigers in het COGG en contact met de HHK Krol, Minnema (secr.), Tijssen, Vreugdenhil, Van Zuijlekom (vz.)
Sectie 4	- plaatselijk, algemeen Kramer (not.), Schelling (secr.), Sytsma (vz.), Vreugdenhil

In de volgende paragrafen wordt verslag gedaan van de manier waarop aan de opdrachten van de GS is gewerkt.

4. Contacten met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

4.1. De eerste vergadering van de vernieuwde sectie 1 van DKE stond vooral in het teken van kennismaking met het werk in de sectie.

Tegen de achtergrond van de besluiten van de GS Zwolle-Zuid zijn enkele lijnen uitgezet en onderwerpen genoemd, die met Deputaten Eenheid van de Gereformeerde Belijders in Nederland (DE-CGK) besproken zullen worden in de komende periode.

Vooraf de verhouding tussen de besluiten van beide synodes komt aan de orde. Daarnaast de 'Balans over de prediking' met het oog op het gesprek over prediking op plaatselijk en regionaal niveau.

Het derde onderwerp betreft het gesprek over de katholiciteit van de kerk. Mede tegen de achtergrond van de conferentie van het COGG over dat onderwerp.

4.2. Er zijn tot nu toe twee vergaderingen geweest van DKE sectie 1 met DE-CGK. Kennismaking met elkaar was een eerste belangrijk onderwerp in de vergadering van 11 februari 2009. DE-CGK gaven een toelichting bij het besluit van de CG-synode om het federatief groeimodel (fgm) niet in te voeren: Een belangrijke rol speelde de constatering van de GS dat meerdere CGK's moeite hadden met het fgm. Als kerken kunnen we het op dit moment niet dragen. Het geeft te veel ruimte en we moeten er niet te veel van verwachten, was de opinie binnen de GS. Zoiets moet niet van boven af opgelegd worden; dat geeft geen goed gevoel bij de kerken. Deputaten Eenheid willen inhoud geven aan wat is afgesproken.

De bespreking van het besluit van de CG-synode om samenwerking en samenleven plaatselijk te faciliteren en te stimuleren wordt geïntegreerd met de bespreking van het besluit van de GS Zwolle-Zuid om het gesprek over de prediking, toegespitst op concrete preken, binnen de plaatselijke kerken en eventueel op regionaal niveau te stimuleren en te begeleiden.

De gedachte is: Brieven werken niet. In gesprek gaan met gemeenten, waar wel de mogelijkheid van contact is, maar waar het niet gebeurt. Twee aan twee (één cgk en één gkv deputaat) deze gemeenten bezoeken en aan de hand van een vragenlijst in gesprek gaan. Informeren en laten uitleggen wat de gemeente c.q. de kerkenraad doet met de roeping tot eenheid. Besloten wordt een werkgroepje – bestaande uit de deputaten Tijssen (DKE) en Pals (DE-CGK) - in het leven te roepen, dat in kaart brengt welke kerken voor koppelsgewijze benadering in aanmerking komen.

4.3. In de vergadering van 27 mei 2009 blijkt bij de bespreking van het verslag van de werkgroep Pals en Tijssen aarzeling te bestaan over de haalbaarheid van het benaderen van de diverse kerken – niet alleen feitelijk qua tijd, maar ook gezien een eerdere enquête over dit onderwerp; mogelijk roept zo'n ronde weerstand op en bereik je het tegendeel. Aan de andere kant – juist op het punt van de eenheid moeten kerken zich steeds weer laten aanspreken; laat haalbaarheid niet de leidraad zijn, maar Christus' gebed! Bovendien – er wordt als invalshoek nu het gesprek over de katholiciteit gekozen, zodat de gesprekken geen herhaling zijn van eerdergenoemde enquête. Besloten wordt het voorstel van de broeders Pals en Tijssen aan te houden tot na het gesprek over de katholiciteit van de kerk.

In deze vergadering vindt ook een eerste gedachtewisseling plaats over de katholiciteit van de kerk. Geconcludeerd wordt dat deze uitwisseling van gedachten aangeeft dat er bij wederzijdse deputaten de bereidheid is om met elkaar over dit onderwerp door te praten. Besloten wordt om dit te doen, mede met het oog op de plaatselijke kerken. De Jong en Vreugdenhil zullen een kleine notitie

schrijven die dan kan uitgroeien tot een handreiking aan de plaatselijke kerken. In de vergadering van 14 oktober 2009 komt dit weer aan de orde.

Ter tafel was ook de 'Balans van de preekbesprekingen deputaten CGK/GKv 2006', omdat wat daarin gezegd is meegenomen kan worden in de gesprekken met de plaatselijke kerken. Dit in aansluiting op besluit 5.2. (art. 111) van de GS Zwolle-Zuid 2008 van de GKv waarin DKE wordt opgedragen in verband met het stimuleren en faciliteren van samenwerking en nauwer kerkelijk samenleven op plaatselijk niveau 'het gesprek over de prediking, toegespitst op concrete preken, binnen de plaatselijke kerken en eventueel op regionaal niveau te stimuleren en te begeleiden.'

Besloten wordt om de balans als een aanbeveling en een voorbeeld richting de plaatselijke kerken te hanteren, vanuit de overtuiging dat we als kerken juist ook ten aanzien van de prediking elkaar nodig hebben; daarnaast wordt besloten dat op gezamenlijke deputatenvergaderingen het uitnodigende deputaatschap een preek aanlevert waarover dan aan het begin wordt gesproken, in plaats van de gebruikelijke meditatie.

5. Contacten met de Nederlands Gereformeerde Kerken.

5.1. Sectie 2 kwam vanaf december 2008 viermaal bijeen, waarvan éénmaal met de Commissie voor contact en samenspreking met andere kerken (CCS) van de NGK. De vergaderingen vonden plaats in Zwolle-Berkum afgewisseld met Bunschoten-Spakenburg.

5.2. In de eerste interne vergadering is onderling kennisgemaakt en is de taakverdeling geregeld. De werkzaamheden zijn begonnen met confrontatie met de besluiten van Zwolle Zuid over het contact met de NGK. Een lijst van punten van behandeling is opgesteld, waarbij bijzondere aandacht zal worden gegeven aan de besluiten betreffende het document "*Waar staan wij nu?*", de tussenbalans van de gesprekken tussen DKE en CCS die plaatsvonden tussen de synodes van Amersfoort-C. en Zwolle-Zuid. Naar het oordeel van de sectie leven er vooral vragen over:

- de binding aan de belijdenis en Preambule van het Akkoord voor kerkelijk samenleven (AKS) van de NGK;
- het onderscheid tussen Christus als fundament en niet-fundamentele onderdelen uit de belijdenis;
- aspecten van Schriftgezag en nieuwe hermeneutiek, vooral in kwesties van ethische aard en het rapport *Vrouwelijke Ouderlingen en Predikanten* (VOP).

Ook is er een inventarisatie gemaakt van kritiek die er binnen de GKv leeft over de relatie tot de NGK zoals deze uit diverse publicaties blijkt.

5.3. De eerste vergadering van sectie 2 met de CCS (25 maart 2009 in Bunschoten-Spakenburg) stond in het teken van kennismaking en inventarisatie. De leden van de CCS kregen gelegenheid hun visie te geven op de gang van zaken en besluitvorming. Die is als (uiterst) teleurstellend ervaren, vooral na de positieve reacties in de wandelgangen op de toespraak van de voorzitter van de CCS, br. A. de Boer. Geconcludeerd mocht worden dat de wil en energie nog steeds aanwezig is om voortvarend het werk ter hand te nemen. Hierin zullen de punten genoemd in par. 5.2 de hoofdmoot vormen. Het is zaak om zo snel en veel als mogelijk te benoemen over welke punten men het eens is. Tenslotte wordt besloten, mede naar aanleiding van de wens van de CCS (die altijd voltallig aan de gesprekken deelneemt) om kennis te maken met het voltallige deputaatschap KE een conferentie te beleggen van 3 dagdelen (met overnachting).

5.4. De in par. 5.3. genoemde conferentie vond plaats op 18 en 19 juni 2009 te Woudschoten, Zeist. Onder leiding van een externe voorzitter, br. B. Bos, was een ruime plaats ingeruimd voor persoonlijke ontmoeting. Vanuit vraagstellingen als "wat ervaar ik als goed in het eigen en in het andere kerkverband" en "op welke punten binnen het eigen en het andere kerkverband heb ik kritiek" kon een verder uitdiepen van de agenda voor verdere gesprekken plaatsvinden. Een intensieve kennismaking zoals die plaatsvond tijdens de conferentie werd door ieder als zeer nuttig en bijzonder ervaren.

5.5. Sectie 2 heeft met de CCS afgesproken in het jaar van 2009 drie bijeenkomsten te beleggen waarop gesproken zal worden over de (aard van de) binding aan de belijdenis, en wel aan de hand van concrete onderwerpen uit de confessie, te weten: de leer over de (kinder-)doop, de voorzienigheid en de kerk (inclusief de toelating tot het avondmaal).

6. Contacten met het COGG

De leden van sectie 3, de deputaten Krol, Minnema, Tijssen en Van Zuijlekom, nemen vanuit DKE deel aan de vergaderingen van het Contact Orgaan voor de Gereformeerde Gezindte (COGG). In de vergaderingen van de afgelopen periode ging het onder andere over de voorbereiding en de evaluatie van de conferentie op 19 april 2009. Onderwerp was de 'Katholiciteit van de kerk'. Sprekers waren dr. H. van den Belt, prof. dr. B. Kamphuis en drs. M.J. Kater.

Vrijwel het hele deputaatschap heeft deze boeiende en leerzame conferentie bijgewoond.

Andere onderwerpen in de vergaderingen van het COGG waren: een inleiding van dr. E.P. Meijering over zijn boekje 'Het roer moet om'. En een notitie van ds. R.H. Kieskamp over de oorzaak/oorzaken van de kerkelijke verdeeldheid. Zou een oorzaak de gereformeerde hoogmoed kunnen zijn en/of ongelooft? Er was in de vergadering een gevoel van schaamte over de toenemende polarisatie in en tussen de kerken.

7. Contacten met de HHK

In de verslagperiode zijn er geen daadwerkelijke contacten met de Hersteld Hervormde Kerk (HHK) geweest.

Besloten is het contact met de HHK te onderhouden samen met DE-CGK. Als datum voor overleg van de drie kerken is vastgesteld 14 oktober 2009. Onderwerp zal zijn een gesprek over het boekje 'Tweeërlei kinderen des verbonds' van ds. I. Kievit. Dit onderwerp staat nog in de wachtkamer sinds voorjaar 2008.

8. Algemene opdrachten en plaatselijke contacten

8.1. Sectie 4 kwam éénmaal bijeen in Capelle aan den IJssel voor kennismaking, taakverdeling en bepaling van werkzaamheden aan de hand van de besluiten van de GS Zwolle-Zuid. De taken werden onderling voorlopig als volgt verdeeld: voorzitter Sytsma, secretaris Schelling, notulist NM Kramer. Namens DKE participeren Schelling en Vreugdenhil in de DOE-groep (Deputaten Overleg Eenheid).

Besloten werd om voorlopig geen nieuwe enquête onder de kerken te starten, maar eerst de enquête uit de vorige periode nog eens goed onder het vergrootglas te leggen.

8.2. De sectie verzond een brief aan alle kerken om te informeren over de besluiten van de GS Zwolle-Zuid en de gang van zaken binnen het deputaatschap en om alle kerkenraden op te roepen tot actieve participatie in het proces van kerkelijke eenheid.

8.3. In het kader van de generaal synodale Regeling voor plaatselijk contact en samenwerking met een Christelijke Gereformeerde Kerk werd positief advies uitgebracht aan de GKv te Nijmegen. Zulk een advies is vereist wanneer een kerkenraad het voornemen heeft tot een samenwerking die verder gaat dan de punten van het federatieve groeimodel. De kerk van Nijmegen heeft het voornemen om per 1 januari een samenwerkingsgemeente te gaan vormen met de CGK ter plaatse.

8.4. In het kader van de Regeling voor plaatselijk contact en samenwerking zonder landelijke overeenstemming werd door twee kerken advies gevraagd ter verkrijging van goedkeuring van de classis voor verdergaande samenwerking in de vorm van wederzijdse toelating van elkaars leden tot het avondmaal, van kanselruil of van het houden van gezamenlijke kerkdiensten. De GKv te Neede vroeg dit advies m.b.t. de NGK, de GKv te Zoetermeer m.b.t. de CGK-NGK samenwerkingsgemeente. In beide gevallen kon positief worden geadviseerd.

8.5. Door een aantal kerken/samensprekingscommissies werd advies gevraagd over zaken van uiteenlopende aard, zoals voorbeelden van regelingen en uitleg van synode-besluiten. Betreurenswaardig werd gevonden dat in het proces van samenspreking in Enschede met de NGK onderlinge verdeeldheid binnen de GKv in de openbaarheid kwam terwijl deputaten nog bezig waren hierin hun advies te formuleren.

9. DOE-groep

In opdracht van de GS Zwolle-Zuid neemt DKE deel aan het werk van de DOE-groep (Deputaten-Overleg Eenheid). Namens DKE participeren Schelling en Vreugdenhil in deze groep, die verder vertegenwoordigingen heeft van CGK en NGK. De DOE-groep staat opgesteld om samenwerkende kerken of kerken die toegroeien naar deze vorm van samenwerking en daarin tegen kerkrechtelijke problemen aanlopen te dienen van advies.

Inmiddels heeft het overlegorgaan van Samenwerkende gemeenten (SWO) besloten om voorlopig pas op de plaats te maken en haar taken te laten vervullen door de DOE-groep. In dat kader heeft de DOE-groep zich voorgenomen in het najaar twee regionale vergaderingen te beleggen voor samenwerkings- en samenwerkende gemeenten.

Afgesloten: 16 september 2009